

شورای عالی حوزه علمیه قم
مرکز مدیریت حوزه های علمیه خاوران
حوزه علمیه کوثر علی آبادکتول

موضوع:

شیوه های جذب به نماز

گردآورنده:

سارا عامریان

پاییز ۹۷

چکیده:

نوشتار حاضر با موضوع " شیوه های جذب به نماز " با هدف " بررسی شیوه های جذب به نماز در همسر " به رشته تحریر در آمده است ؛ برای رسیدن به این هدف، با استفاده از منابع کتابخانه ای به روش توصیفی و تحلیلی به جمع آوری مطالب از طریق فیش برداری پرداخته شده است، که در این راستا از مهمترین یافته های تحقیق میتوان به این موارد اشاره کرد : زنده نگه داشتن و فرهنگ سازی ارزش های اسلامی در جامعه و نهادینه کردن آن ها از مهم ترین آثار نماز است؛ تبلیغ عملی بهترین راه جذب است

کلید واژ: نماز، همسر ، دعوت

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ

الرَّحِيمِ

مقدمه :

اگر نماز برای تشکر از خداوند است ما با زبان از خدا تشکر می کنیم و نماز نمی خوانیم؟ نماز فقط برای تشکر از خداوند واجب نشده تا به جای آن تشکرِ زبانی داشته باشیم، بلکه عبادتِ چند منظوره است که یکی از حکمت های آن تشکر از خداوند است، نماز برای خشکاندن روحیه تکبر و دوری از گناهان و آرامش روح و... است. نماز فقط تشکر زبانی نیست، بلکه با قیام و رکوع و سجود و قنوت در برابر خداوند خضوع می نماییم. پس تشکر در نماز تشکیل شده از تشکر زبانی و تشکر عملی و کسی که با زبان از خداوند تشکر کند تشکر عملی را انجام نداده است. بهترین تشکر از نعمت دهنده وقتی عملی خواهد شد که آنچه او خواسته است ما انجام دهیم؛ نه آنچه که دلمان می خواهد. خداوند تشکر از نعمت هایش را با شیوه ای خاص در قالب نماز از ما خواسته است و ما نمی توانیم به سلیقه خود عمل کرده و ادعای تشکر از خداوند متعال نیز داشته باشیم!

آثار فرهنگی نماز

زنده نگه داشتن و فرهنگ سازی ارزش های اسلامی در جامعه و نهادینه کردن آن ها از مهم ترین آثار نماز می باشد که در اینجا به تعدادی از آنها اشاره می نمائیم.

(۱) نهادینه کردن تعلیم و تعلم در جامعه

نمازگزار اگر بخواهد نمازش صحیح باشد باید یک سری آموزش هایی را ببیند، آموزش کلمات عربی قرآن، آموزش احکام، آموزش قبله، آموزش تطهیر و غسل و وضو، آموزش شرایط نماز، مقدمات آن و... چون نماز با تفکر و علم بهتر از نماز بدون تفکر و تعمیق است، پس نماز باعث گرایش به علم و علم آموزی می شود.^۱

(۲) محو کردن تبعیض های نابجا

در نماز جماعت، امام جماعت برای همه به طور یکسان امام است، نه برای گروه خاص. فقیر و غنی و زشت و زیبا در کنار هم قرار می گیرند و امتیازات پوچ با نماز جماعت از جامعه حذف شود.

(۳) توجه به تمامی اقشار جامعه

در نماز جماعت یکی از وظایف امام مراعات ضعیف ترین مردم است بگونه ای که نباید نماز را بیش از حد طول ندهد و این خود درسی است که مسئولین باید در برنامه ریزی ها و حرکت ها توجه به همه اقشار داشته باشند.

(۴) نماز و اطلاع رسانی

امروزه دولت ها با صرف بودجه های سرسام آوری، اطلاع رسانی به جامعه را انجام می دهند. در اسلام، نماز جماعت و جمعه بهترین فرصت برای آشنایی با توطئه های دشمنان و راه حل خنثی کردن آن و شنیدن آخرین اخبار و گرفتن تحلیل درست از زبان روحانی با سواد و با تقوی می باشد.

(۵) نهادینه کردن فرهنگ و ادب:

^۱ - علیرضا وحدت پناه، نماز و جامعه شناسی، ص ۵۴

۶) افزایش تجربه فرزندان در خواندن نماز

هیچگاه غلط خواندن نماز فرزندان را به آن ها گوش زد نکنیم بلکه ابتدا همان انجام غلط را از او بپذیریم و سپس به مرور زمان در صدد اصلاح آن برآییم چرا که توجه به مثبت ها اعتماد به نفس و ارزشمندی را در پی خواهد داشت و با تشویق، قدرت عقل کودکان افزایش می یابد.

۷) توجه به عوامل افزایش گیرایی و جاذبه های معنوی نماز

در عین رعایت سادگی و زیبایی از عوامل محیطی برای افزایش جاذبه های نماز فرزندانمان استفاده کنیم، مثلاً: حضور با تبسم و شاداب خود در هنگام اقامه نماز، تهیه چادر رنگی و زیبا برای دختران در هنگام اقامه نماز، استفاده از سجاده و جا نماز برای اقامه نماز، استفاده از بوی خوش هنگام نماز، استفاده از رنگ های آرامش بخش در تهیه سجاده، چادری و ... اختصاص دادن یک مکان مشخص برای اقامه نماز در منزل (یک گوشه مشخص از اتاق که هر بار در یک محل نماز خوانده نشود)

۸) کوتاه خواندن نماز جماعت

هنگام اقامه نماز در صورت همراه شدن فرزندانمان با ما، در کوتاه ترین مدت ممکن ادا کنیم.

۹) عدم اعمال تبیه

پرهیز از نگاه معنی دار به فرزندانی که ممکن است علاقه مند به نماز نباشد چونکه او را گریزان تر می نماید و از سوی دیگر از نظر اسلام اگر کسی روزه خواری و یا شراب خواری کرد می تواند او را توبیخ کرد ولی اگر کسی نماز نمی خواند، مجازات روا نیست.

۱۰) برگزاری جشن تکلیف

زمانی که فرزندانمان به سن بلوغ می رسند بجای جشن تولد، «جشن تکلیف» بگیریم و با دادن هدایای معنوی (قرآن، کتاب ادعیه کوچک، رساله، جا نماز، سجاده، عطر و ...) او را برای انجام فریضه بسیار مهم مهیا نماییم. اگر این مراسم در مکانهای زیارتی باشد، بسیار مناسب تر است.

۱۱) آموزش نماز

از دوران کودکی به همراه بازی با فرزندان، نماز را به مرور با حفظ سوره های حمد و توحید و ذکرها می توانیم به آن ها آموزش دهیم. اکنون کتاب ها، نوارهای صوتی و بازی های رایانه ای فراوانی نیز در بازار وجود دارد که از آن ها هم می توان استفاده کرد.

۱۲) بهره گیری از جغرافیای زمان و مکان

در ترغیب فرزندان خود به انجام فریضه نماز از فرصت های زمانی مانند: ماه مبارک رمضان، اعیاد اسلامی و موقعیت های مکانی مانند: محل های زیارتی، مساجد، هیئت ها و مجالس مذهبی حداکثر استفاده را ببریم.

۱۳) ساده و آسان جلوه دادن نماز

از کودکی یادگیری و انجام فریضه نماز را برای فرزندان خود ساده و آسان جاوه دهیم و از بیان کلماتی که سختی و اجبار را به ذهن تداعی می کند پرهیز نماییم (نماز را خواندم، راحت شدم و ...)

راهکارهای جذب همسر به نماز

۱. یاری جستن از خدا

بسیاری اوقات پیش آمده که ما از هدایت و نجات کسی مأیوس می شویم؛ ولی برخلاف تصور ما، شرایطی فراهم و آن فرد متحول می شود.

پس اگر با انجام راهکار ها آثار مثبت چندانی مشاهده نکردید، نگران تأثیرپذیری از ایشان نباشید. شاید در آینده نزدیک یا دور، خداوند باب هدایت را به روی او باز کند.

۲. اصلاح و تقویت مبانی اعتقادی

برای تشویق به نماز، در آغاز بایستی زیر بناهای فکری همسران را بررسی کرده و در صورت دیدن اشتباه یا انحراف، در برطرف کردن آن بکوشیم؛ زیرا دیدگاه فرد در مورد خداوند، جهان هستی، انسان و معاد، به طور مستقیم بر اخلاق و رفتار او تأثیر می گذارد. از این رو، دادن اطلاعات مفید و تصحیح اندیشه های نادرست فرد درباره نماز، مؤثر و لازم است.

۳. شناساندن فلسفه و اسرار نماز

وقتی ارزش و اهمیت چیزی برای انسان روشن باشد، به آن دل می دهد و یکی از عوامل مهم کوتاهی در نماز، نا آشنایی با حکمت ها و اسرار آن است. امام علی (ع) می فرماید: انسان دشمن چیزی است که به آن آگاهی ندارد^۵ از این رو لازم است با استفاده از آیات و روایات و گفتار عالمان وارسته، او را با فلسفه نماز آشنا کنید. در این راه می توان متناسب با سن و سواد همسران، کتاب های مفیدی را در اختیار او بگذارید.^۶

۴. راه های اختصاصی تأثیر بر هر فرد

^۵ - «الناس أعداء ما جهلوا» ؛ (نهج البلاغه، حکمت ۱۶۳)

^۶ - کتاب های زیر، نمونه های مناسبی هستند: از ژرفای نماز (از حضرت آیت الله العظمی خامنه ای)، پرتوی از اسرار نماز، (از استاد قرائتی)، صلاة الخاشعین، (از شهید دستغیب) و ...

هر شخصی یک رگ خوابی دارد. سعی کنید با شناخت از ویژگی‌های روحی همسران آن رگ خواب را بفهمید و از کانال آن وارد شوید و هدف خود را تعقیب کنید تا نتیجه مطلوب را به دست آورید. اگر همسر شما منطق‌پذیر است، باید با زبانی منطقی و مستدل او را قانع سازید. اگر فردی نصیحت‌پذیر است و از عذاب‌های الهی بیمناک، باید بیشتر بر مجازات‌های ترک نماز و روایات و حکایت‌های مربوط به آن، با او سخن بگویید. اگر احساس می‌کنید با محبت، بیش‌تر می‌توانید او را به سوی خدا بکشانید، باید از همین راه وارد شوید و... .

۵. پرورش عواطف دینی

به موازات آموزش تعلیم دینی، لازم است عواطف دینی را پرورش دهید. شرکت در مراسم مذهبی مثل نماز جماعت مسجد، مراسم اعیاد مذهبی و مراسم سوگواری در ماه محرم و هیئت‌های دینی در پرورش عواطف دینی افراد بسیار مؤثر است. حضور در این برنامه‌ها پیوند قلبی را با دین و معنویات افزایش می‌دهد و زمینه را برای شکوفایی ایمان فراهم می‌سازد. همچنین برقراری ارتباط دوستی با افراد نمازخوان، در بازسازی شخصیت افراد نقش حیاتی دارند.

۶. تشویق

تشویق گفتاری یا عملی در ابتدای راه می‌تواند محرک خوبی ایجاد کند و او را به نماز علاقه مند کند.

۷. استفاده از روش انذار و ترساندن

بیان تأثیرات منفی ترک نماز در دنیا و آخرت که در آیات و روایات بیان شده است، بسیار مؤثر است، به‌ویژه اگر به روش غیرمستقیم ارائه گردد.

نتیجه:

زنده نگه داشتن و فرهنگ سازی ارزش های اسلامی در جامعه و نهادینه کردن آن ها از مهم ترین آثار نماز است؛ در جذب به نماز باتوجه به روحیات مخاطب باید از یکی از روش های مستقیم کلامی، مستقیم غیر کلامی، غیر مستقیم کلامی، غیر مستقیم غیر کلامی است. استفاده کرد در هر صورت برای جذب باید چند نکته را در نظر گرفت

الف) در همه مراحل ارشاد و راهنمایی، از برخورد ملاطفت آمیز بهره بگیرید. با فشار و اجبار کسی را نمی توان هدایت نمود و چه بسا نتیجه معکوس دهد.

ب) جدی گرفتن نماز در محیط خانه. اگر انجام وظایف دینی از جمله نماز خواندن را جدی بگیرید، در همسران نیز تأثیر مثبت می گذارد.

ج) تبلیغ عملی را بسیار مهم بدانید؛ یعنی باید آثار نماز خواندن مانند دوری از گناهان، داشتن اخلاق نیکو، کمک به دوستان، وفاداری، فداکاری، پاکیزه بودن در ظاهر و باطن و... در رفتار و کردار و گفتار خود شما نمایان باشد و این خود بهترین روش تبلیغ نماز و تشویق دیگران به آن است.

فهرست منابع :

قران کریم

- علیرضا وحدت پناه، نماز و جامعه شناسی

- محسن قرائتی، یکصد و چهارده نکته درباره نماز، تهران، ستاد اقامه نماز، ۱۳۷۴